

ขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณี เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

๑. กรณีเกิดความเสียหายกับหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น จนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

๒. หัวหน้าหน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น เพื่อให้ทราบว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐนั้น มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หรือไม่

๒.๑ กรณีไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๒.๒ กรณีมีเหตุอันควรเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

๓. กรณีตาม ๒.๒ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกิดความเสียหายเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จำนวนไม่เกิน ๕ คน อย่างช้าไม่ควรเกิน ๑๕ วัน นับแต่รู้หรือทราบความเสียหาย โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดมีระยะเวลาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ประธานกรรมการทราบคำสั่ง แต่อาจขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน

๔. ให้ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดรายงานการแต่งตั้งหรือไม่มีเหตุแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ดังนั้น กรณี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐระดับกรมเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ต้องรายงานไปยังปลัดกระทรวงเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของการแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว

๕. เมื่อผู้แต่งตั้งคณะกรรมการฯ ได้รับผลการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องวินิจฉัยสั่งการว่ามีผู้รับผิดหรือไม่ จำนวนเท่าใด แต่ยังไม่ต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างช้าไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับผลการสอบสวน และให้ส่งสำนวนการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไปยังกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบภายใน ๗ วัน นับแต่วันวินิจฉัยสั่งการ ยกเว้นเป็นกรณีที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดว่าไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

๕.๑ ความเสียหายซึ่งเกิดจากสาเหตุทั่วไป เช่น อุบัติเหตุเพลิงไหม้ ทรัพย์สินสูญหายหรือเสียหาย เป็นต้น สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

หากความเสียหายเกินกว่าจำนวนดังกล่าว และหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายตั้งแต่ร้อยละ ๗๕ ของค่าเสียหายทั้งหมด

๕.๒ ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต หรือมีสาเหตุจากการที่เงินขาดบัญชี หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่างๆ สำหรับส่วนราชการ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ ค่าเสียหายครั้งละไม่เกิน ๔๐๐,๐๐ บาท

หากความเสียหายเกินกว่าจำนวนดังกล่าว และหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาแล้วมีเห็นว่า

(๑) ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการทุจริต หน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้ทุจริตรับผิดชอบใช้เต็มจำนวนความเสียหาย และให้ผู้เกี่ยวข้องที่กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย

(๒) ความเสียหายซึ่งมีสาเหตุจากการที่เงินขาดบัญชีหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติคณะรัฐมนตรีหรือข้อบังคับต่างๆ หน่วยงานของรัฐได้พิจารณาให้ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนความเสียหาย

ทั้งนี้ กรณีเป็นเรื่องที่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามประกาศที่หน่วยงานของรัฐไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ หน่วยงานของรัฐต้องรายงานตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดทุกกระยะ ๓ เดือน

๖. ในกรณีเป็นการรายงานเพื่อให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้วให้หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ โดยคำสั่งทางปกครองเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะต้องกระทำภายใน ๒ ปี นับแต่วันรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวผู้ต้องรับผิดชอบ และให้แจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วย

ในการนี้ กระทรวงการคลังต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหกเดือน หากกระทรวงการคลังไม่แจ้งผลการตรวจสอบให้ทราบภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรและแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่ในกรณีเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ กระทรวงการคลังพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนอายุความสองปีสิ้นสุดไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

๗. หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบไม่เห็นด้วยกับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ออกคำสั่ง ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่ง โดยขั้นตอนและระยะเวลาการอุทธรณ์เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๘. หากเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาอุทธรณ์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙

๙. การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในกรณีเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบไม่ชดใช้เงินตามคำสั่ง ให้ดำเนินการบังคับทางปกครอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บทความโดย นายสันติ แป้นอ่ำ

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ